Esperanto Panorama

Tweemaandelijks tijdschrift
Redactie: Drakenhoflaan 97, B-2100 Deurne

5de jaargang — nr. 3
mei - juni 1974

OVER DE INVLOED VAN TAALPROBLEMEN OP DE ECONOMISCHE ONTWIKKELING

door Claude Nourmont

Zo het traditioneel is als voorwaarde voor de economische ontwikkeling de infrastructuur der communicatiemiddelen naar voren te halen, zo gebeurt het dikwijls dat één van deze communicatiemiddelen (waarbij het niet alleen gaat om auto- en spoorwegen) wordt veronachtzaamd : taal. Weliswaar gaat het op het niveau van de economie slechts om een middel, maar zoals het wel degelijk wat uitmaakt de trein of de weg te gebruiken voor het vervoer van goederen, zo is ook het gebruik van deze of gene taal voor commerciële doeleinden, b.v. het Russisch of Engels — een verschijnsel dat zijn invloed op de economie laat gelden.

Kolonisatie

Wat gebeurt er b.v. in een land dat een koloniale overheersing gekend heeft ? Een dergelijke overheersing is niet slechts economisch; nauwkeuriger gezegd, een economische overheersing houdt een culturele overheersing in. Het koloniserende land heeft (gedeeltelijk) zijn levensstijl opgelegd; het heeft gepoogd bij de bevolking zijn godsdienst in te prenten; het heeft tegen lage prijzen grondstoffen gekocht en eindprodukten duur verkocht; men heeft de taal van het koloniserende land onderwezen — en dat is niet een onbelangrijk element van de overheersing. Door de taal te onderwijzen verschaft men zich het beste middel om op ieder niveau invloed te hebben op het volk.

— Het is in de eerste plaats eenvoudiger een gesprekspartner te vinden om commerciële aanbiedingen te doen;

— Maar vooral went men het gekoloniseerde volk aan onze consumentenbehoeften, door het in onze technisch-wetenschappelijke maatschappij op te nemen, hetgeen een vergroting van onze afzetmarkt tot gevolg heeft. Het is nuttig het belang van propaganda te onderstrepen, die haar invloed pas kan laten gelden op het ogenblik dat een voldoend grote massa deze propaganda kan ontvangen, d.w.z. ze kan verstaan.

— De technische ontwikkeling van deze landen kan slechts plaatsvinden dank zij de hulp die door de technisch reeds ontwikkelde landen wordt geboden. Een dergelijke hulpverlening zal slechts dan geschieden, indien ten minste een deel van de autochtone bevolking in staat is ze te begrijpen. "Het Frans", zo schrijft André Fontaine in een artikel over Algerije (*), "vormt de onontbeerlijke toegangsweg tot de industriële en technische vooruitgang en de Minister van Buitenlandse Zaken, Bouteflika, schijnt met een zeker gevoel van trots te zeggen dat zijn land de tweede francofone natie ter wereld is". De Algerijnse universiteiten zijn nog niet in staat al het kaderpersoneel te leveren waar Algerije behoefte aan heeft. Een groot gedeelte van het kader komt dan ook uit het buitenland.

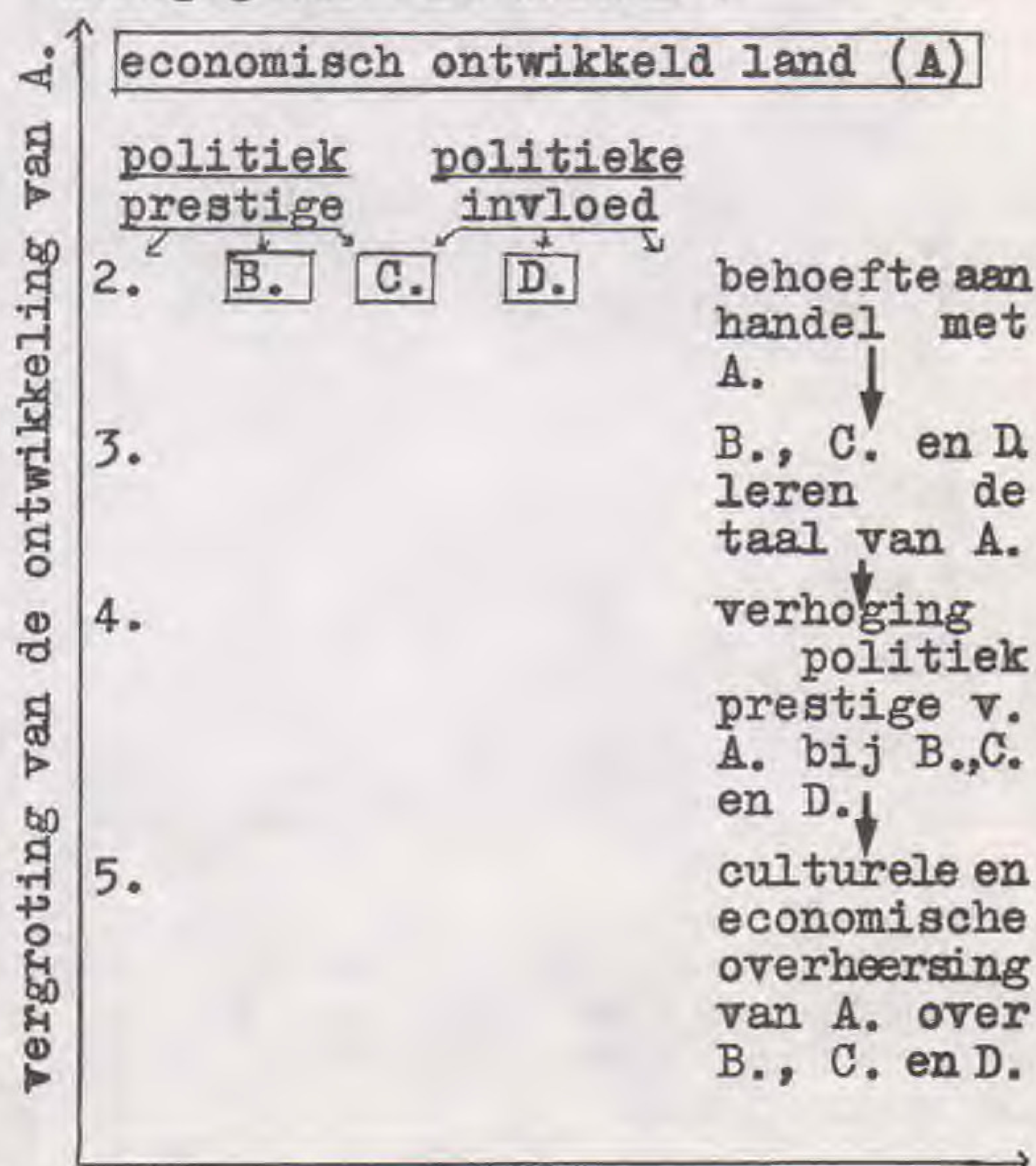
(*) = Le Monde, 17 november 1970 : "L'Algérie au travail".

De economische vooruitgang vindt inderdaad op alle niveaus plaats door tussenkomst van de taal in woord en geschrift: of het nu gaat om veiligheidsvoorschriften of gebruiksaanwijzingen op de traktoren die Frankrijk aan Algerije verkoopt, om voortgezette opleidingen geleid door Franse instanties, of om het handelsverkeer, dat een land de mogelijkheid geeft voor zich een beter economisch evenwicht te scheppen door de grondstoffen of eindprodukten te verkrijgen die het zelf niet heeft.

Economisch verkeer

Het is zeker zo dat het economische verkeer binnen een bepaald gebied van dwangmatige beperkingen plaatsvindt : verkocht wordt waar men te veel van heeft, dat wat in het buitenland gekocht kan worden, en dat wat anderen niet hebben; en men koopt wat ons ontbreekt of wat ons de gelegenheid biedt overtollige produkten te verkopen. Maar binnen deze grenzen blijft theoretisch een grote mate van vrijheid bestaan. Een groot aantal landen produceert olie; waarom "kiest" b.v. Hongarije er dan voor het juist van Polen te kopen ? "Kiezen?" In feite ertoe gedwongen zijn, want onze mate van vrijheid wordt aanzienlijk kleiner als men de transportkosten alsook de politieke kwestie in aanmerking neemt.

Welke zijn de landen waarmee wij met voordeel betrekkingen kunnen onderhouden ? In de politieke kwestie sluipen er nu vragen van culturele en taalkundige aard binnen: wie zijn het die wij als deugdelijke partners kunnen behandelen, o.a. wie zijn het waar wij de taal voldoende van kennen of die onze taal voldoende kennen, om met ons te kunnen onderhandelen over handelsaangelegenheden ? De invloeden van deze verschillende zaken zijn moeilijk te ontwarren, daar zij niet onafhankelijk van elkaar zijn. Zeer weinig statistische dokumenten kunnen ons dus helpen bij dat onderzoek. De politieke invloedssfeer is soms ook de nabijheidssfeer enz. Intensiever verkeer vindt wel plaats naarmate de verwantschap tussen twee landen groter is : er zijn meer betrekkingen met een land dat een betrekkelijk overeenkomstige culturele horizon heeft. Duitsland is dan ook de eerste klant en leverancier van Frankrijk (de EEG is een gevolg en niet eenvoudig een oorzaak van deze verwantschap); Algerije daarentegen, is de vijfde klant van Frankrijk, terwijl dit laatste land voor Algerije de eerste klant en leverancier is : een soort neokolonisatie na de dekolonisatie. Zelfs al is de werkelijke politieke overheersing verdwenen, er blijft een culturele overheersing bestaan , waarvan de taal de wezenlijke drager is . Het is het economisch sterkere land dat zijn taal oplegt. De Franse partners begrijpen niet noodzakelijk Arabisch maar Algerijen, Tunesiërs, enz. leren het Frans. De handelspolitiek wordt sterk gestimuleerd door het onderwijs van deze of gene taal, en niet alleen in de kolonies van het traditionele type, maar in elke invloedssfeer of zelfs handelszone. Ter herinnering zij vermeld dat in de socialistische landen in het algemeen Russisch geleerd wordt, in West-Europa Engels, waarbij als wellicht minst treffend maar zeer karakteristiek voorbeeld de huidige inspanningen van Frankrijk niet vergeten mogen worden om het Duits te onderwijzen, parallel aan de politiek inzake de uitbreiding van de betrekkingen tussen Frankrijk en Duitsland. Het zijn tenslotte de talen van de grote mogendheden die men leert, wat in het volgende schema weergegeven kan worden :

Dat mechanisme staat trouwens heel wat politieke leiders min of meer bewust voor de geest, daar men het met het oog op de economische ontwikkeling wil gebruiken. Vandaar de aandacht en de steun die de Alliance Française geniet. En het is geen toeval dat de begroting van de culturele attachés van de Franse ambassades, groter is dan die van andere afdelingen, diplomatieke en handelsafdelingen, eowel als die voor militaire zaken daarbij inbegrepen.

Zo probeert men, door op het derde niveau van het bovenstaande proces in te grijpen (onderwijs van de eigen taal in het buitenland), de niveaus 4 en 5 te bereiken: respectievelijk versterking van de politieke invloed (en op die wijze export van cultuurpatronen) en vergroting van de economische overheersing. Zulk schema is trouwens niet alleen toepasbaar op de verhouding van land tot land, maar ook op die tussen een overheersende en een overheerste linguistico-culturele gemeenschap : dat is het geval met etnische minderheden, kolonies e.d. De overheersende taal is dan die van de bezittende klasse... In Indonesië bijvoorbeeld worden alle administratieve en officiële formaliteiten in het Nederlands afgewikkeld, wat het verschijnsel van de economische overheersing alleen maar kan versterken.

Het voorbeeld van het toerisme

Men kan bovendien (schijnbaar) minder belangrijke aspecten van de economie signaleren die echter tekenend zijn voor de hier naar voren gebrachte problematiek. Laten we bijvoorbeeld het toerisme nemen. De invloed van taalkundige verschijnselen openbaart zich in twee richtingen :
— Men leert de taal van het land waar men heen wil gaan (zie de ontwikkeling van het Spaans in Frankrijk.
— Men gaat naar het land waar men de taal van kent; alle jonge Franse lyceïsten zijn - al is het maar voor een weekeinde - in Engeland geweest (of in Duitsland, al naar gelang van de taal die ze geleerd hebben).
— De bevolking van het gastland is verplicht de taal van de bezoekers te leren, zodra deze talrijk genoeg worden om een klantenkring te vormen, die men moet trachten aan te trekken door het spel van de concurrentie (zie b.v. de algemener wordende viertaligheid in Vlaanderen).

Dat verschijnsel zou van ondergeschikt belang blijven, ware de toevloed van deviezen er niet bij betrokken en indien het niet in werkelijkheid een belangrijke bron van inkomsten voor sommige landen zou vormen. Dit is het geval met Oostenrijk, waar het toerisme een batig saldo van 10 790 000 schilling oplevert. Wel, de buitenlandse toeristen zijn juist afkomstig uit dezelfde taalgemeenschap : 75,4 % van de buitenlandse toeristen komt uit West-Duitsland (2,5% komt uit Frankrijk. Ernstiger is het feit dat de Griekse kanonnen betaald worden door de stroom Fransen naar Athene, waar men het onderricht van het Frans en het Engels bevordert teneinde de zo noodzakelijke deviezen te krijgen..

De vereisten voor een waarlijk internationale economie

Men kan zich ondertussen afvragen of het niet mogelijk is op een ander niveau van het proces in te grijpen teneinde de cirkel te doorbreken of "af te buigen", opdat het geen duivelse cirkel wordt. Door één van de dwingende beperkingen op te heffen — de culturele beperking — zou het misschien mogelijk zijn zich naar nieuwe economische vormen te ontwikkelen. Wij hebben gezien dat de culturele gedwongenheid zich voornamelijk in de verbreiding van de taal openbaart. Men moet uiteraard een onderscheid maken tussen werkelijke culturele betrekkingen en culturele "aggressie", het opleggen van een taal en cultuur (denk aan Basken in Spanje of aan de Vlamingen in Noord-Frankrijk). Zoals één van de meest vooraanstaande huidige taalgeleerden, André Martinet, het gezegd heeft, "hebben de eigen kwaliteiten van een taal geen grote invloed op haar verspreiding. Belangrijk zijn militaire veroveringen, culturele hegemonie en het scheppend of niet-scheppend karakter van het volk dat deze taal spreekt." Men zou de vergelijking dus moeten omdraaien: de verschillende landen de middelen geven om met elkaar op voet van gelijkheid te onderhandelen door tussenkomst van een gemeenschappelijk (en niet overheersend) communicatiemiddel, waarbij op niveau 3. van het proces ingegrepen wordt.

Het zou er dan niet meer om gaan de taal van A. te leren, maar een taal die A., B., C. en D... gemeen hebben. B., C., en D. zouden aldus partners van A. kunnen worden in een relatie gebaseerd op werkelijke uitwisselingen; de mogelijkheid van wederkerigheid, en niet meer van overheersend-overheerst worden, zou zich dan voordoen. Bovendien is het gebruik van een gemeenschappelijke taal van evident belang in termen van verhouding van de efficiency (nog meer in tijd dan in geld uitgedrukt). Zo kostbare vertaalfouten komen maar al te vaak voor en zijn maar al te bekend. Maar een dergelijke gemeenschappelijke taal moet noodzakelijk politiek neutraal zijn, d.w.z. om aan de in het voorgaande gestelde voorwaarden te voldoen kan het geen nationale taal zijn. Een internationale taal als het Esperanto voldoet aan dat criterium. Deze taal heeft bovendien het voordeel veel gemakkelijker te leren te zijn dan welke nationale taal ook. Dat is een kenmerk dat in het bijzonder interessant is voor de ontwikkelingslanden, waar de investeringen in het onderwijs nog maar zeer beperkt kunnen zijn. Maar het voordeel zou zich eveneens voor de economie van andere landen doen gelden. Omdat een economie internationaal is, heeft zij behoefte aan een internationale taal, en het Esperanto kan in deze een reële oplossing zijn. Wij beweren zeker niet in dit bestek alle problemen van mondiale economische ontwikkeling op te kunnen lossen, daar wij slechts de invloed van een van de middelen voor deze ontwikkeling geschetst hebben. Een dergelijke voorwaarde is onvoldoende, maar blijkt niettemin noodzakelijk.

In ons volgende nummer...

"Naar een oplossing van het nationaliteiten probleem"

door prof. Guy Héraud,

hoogleraar aan de universiteit van Straatsburg.

Een relevant artikel !

CATALAANS PRIESTER VEROORDEELD IN MADRID

De rechtbank van openbare orde in Madrid heeft de Catalaanse geestelijke Xirinachs uit Barcelona, wegens het bedrijven van illegale propaganda veroordeeld tot een gevangenisstraf van drie jaar en een boete van tienduizend pesetas. Het openbaar ministerie had zes jaar gevangenisstraf geëist.

Xirinachs, die op zijn proces weigerde Spaans te spreken en zich in het Catalaans uitdrukte, heeft in december 1970 een vlugschrift verspreid waarin werd opgeroepen tot "solidariteitsvasten" met de 16 Baskische beklaagden van de geheime broederschap ETA die in Burgos moesten terechtstaan.

(Gazet van Antwerpen)

GOEDE-WILSBOODSCHAP VAN DE JEUGD VAN WALES

Voor de 53ste keer richt de jeugd van Wales zich ter gelegenheid van de dag van Goede Wil (18 mei) tot de jeugd van de hele wereld. Ook aan Esperanto-Panorama zonden zij deze boodschap:

„Je tiu ĉi Bonvoltago, ni alvokas la junularon de ĉiuj landoj unuiĝi kun ni, por certigi por ĉiu homo sanan kaj abundan vivon.

Ni konstatas ke multaj samtempuloj niaj vivas en sangomakulita kaj ĉagrenplena medio. Apud ĉiu persono, kiu ĝuas nutroriĉajn manĝojn, dormas en komforta hejmo, kaj vekiĝas al abunda vivo, estas miloj da kunjunuloj niaj, kiuj malsatas senhejme kaj malriĉege.

Hodiaŭ ankaŭ ni havas revon... revon kiu antaŭvidas la tempon kiam la sanuloj helpos la malsanulojn, la riĉuloj disdonos al la malriĉuloj, kaj la fortuloj subtenos la malfortulojn. Junularo de la mondo, ni taksu abnegacion pli alte ol avarecon. Ni respondu al la alvoko, kaj dediĉu nin, entuziasme kaj energie, al la atingo de abunda vivo por la tuta homaro."

VERTAALWEDSTRIJD ESPERANTO

Deze tweede wedstrijd kende wat minder succes dan de eerste. Wellicht was de tekst wel wat moeilijker ! Enkelen hebben het toch aangedurfd en zijn erin geslaagd deze „Stripgriet" in een zedig Esperantokleedje te steken ! Uit de beste inzendingen werd de onderstaande tekst samengesteld, waarin weer met opzet woordelijke getrouwheid boven een te vrije bewerking verkozen werd.

Originele tekst :

Stripgriet

Toen ik die avond op mijn drempeltje stond, moest ik, of ik wilde of niet, steeds aan Henk denken. Ergens een zielepoot. Waar kon hij op zijn leeftijd nog een eerlijk stuk brood verdienen ? Maken ze op die manier geen onderwereldjongen van jE ? Naar de steun lopen is ook weer zo wat, en heb je die paar tientjes op zak, dan verveel je je weer de hele dag rot, omdat je geen werk om handen hebt.
Dus maar weer de kroeg in.
De paar tientjes erdoor jagen,
en dan ?
Juist, wat bij rommelen,
'n krakie hier, 'n beroving daar.
Eind van het liedje ?
De Casuariestraat !
Vorige week is nog een stel toffe jongens op de kit terecht gekomen.
Echt wel fijne gabbers,
maar zonder goed betaald werk.
Dus gingen ze ook
wat bijverdienen.
Ze hadden ingeseind gekregen dat ergens in een plaatsje onder de rook van Den Haag een behoorlijke kraak te zetten viel. De jongens dus erop af. Een paar dagen de boel afleggen, het operatieplan beramen en...
de buit binnenhalen. Enige rottige was dat ze eerst een concierge en zijn roosje moesten overmeesteren. Link, want hoe je je ook vermomt, een signalement is snel samengesteld.
In alle stilte, handschoenen aan en doek over de gezichten, drongen ze het bedrijf binnen.

(uit: „Penose" door Ida van Swieteren)

Samengestelde vertaling :

Striptizistino (1)

Kiam mi tiun vesperon staris sur mia sojleto, mi devis vole nevole konstante (2) pensi pri Henko. Ie iu kompatindulo. Ĉar kie li povis je sia aĝo ankoraŭ gajni honestan panpecon ? Ĉu tiele oni ne igas vin submondumano ? (3) Iri al la senlaborula helpo (4) estas ankaŭ io kaj kun tiu paro da dekguldenoj en la poŝo, tiam vi denove la tutan tagon ĝisputriĝe enuas (6), tial ke vi ne povas laborigi viajn manojn (7). Do nur denove en la drinkejon ! Fie elspezi (8) la paron da dekguldenoj kaj tiam ? Precize, plie serĉfosi ion (9). Tie ĉi iu rompŝtelo, tie iu prirabo. Fino de la kanteto ? La Casuariestrato ! (11) Nur pasintan semajnon aro da plaĉaj knaboj (12) finvenis en la drinkejo (13). Ja vere bonaj kamaradoj, sed sen bone pagita laboro. Do ili ankaŭ estis kromgajnontaj ion. Ili estis ricevintaj signalon, ke ie en loketo sub la fumo (14) de Hago, iu deca rompŝtelo estis farebla.
Do la knaboj tien.
Dum paro da tagoj observi la tuton, projekti la operacian planon kaj...
engarbejigi la predon (16). La sola putraĵo estis ke ili unue devus superforti domgardiston kaj lian kunulineton. Ruze, ĉar kiel ajn vi vin maskovestas, personpriskribo estas baldaŭ kunmetita.
En granda silento (17), gantitaj kaj kun tuko sur la vizaĝoj, ili penetris la entreprenejon.

Voetnoten

1. radiko: striptizo (en PIV) + profesia -ist(in)o; 2. = konstante pensi, pensadi; 3. mondumo = altranga bonedukita mondo; 4. subtenofico; 5. tientje = monbileto de 10 guldenoj; 6. enui = zich vervelen; 7. = ĉar nenion vi havas farendan; 8. haste elspezi; 9. = iom; 10. = kanzono; 11. karcero, malliberejo; 12. bravulaĉoj; 13. ne direkto al...; 14. = en la ĉirkaŭaĵo; 15. farinda; 16. = enigi la kaptaĵon (rabaĵon); 17. = tutsilente.

TELEX

Väasky - In juli wordt in Väasky in Finland een jaarlijks internationaal tentenkamp ingericht. Inlichtingen hierover zijn verkrijgbaar bij Esperanto-Tendaro Internacia, SF-17300 Väasky, Suomio. ---

Luik - Tijdens het Beneluxcongres dat zopas in Luik werd georganiseerd, functioneerde een tijdelijk postkantoor waar de hiernaaststaande poststempel werd gebruikt. ---

Boedapest - Esperanto-Panorama heeft een nieuw broertje! In Hongarije verschijnt een nieuw tijdschrift in het Hongaars: "Eszperantó Magazin". Het heeft een groot formaat en is rijkelijk geïllustreerd. ---

Koeweit - Alle officiële mededelingen van het petroleumstaatje Koeweit aan de buitenlandse persagentschappen gebeuren uitsluitend in het Arabisch. Een vraag om deze ook in het Engels uit te geven werd gewoon genegeerd. ---

Parijs - Uit „Le Figaro" van 31 december: Wat is het mooiste geschenk dat men volgens u aan Europa kan geven ? Hierop antwoordde de Belgische kampioen Eddy Merckx: een gemeeschappelijke taal zoals Esperanto of Volapük, maar dan niet alleen als communicatiemiddel, maar vooral als geestesuiting... ---

Gray - In het stadje Gray (Frans departement Haute Saône) werd pas een nieuwe Esperantostraat geopend. ---

Parijs - Het boek "L'espéranto sans peine" (Esperanto zonder moeite) dat bij de beroemde uitgeverij Assimil verscheen, wordt op het ogenblik in het Duits, Portugees en Serbo-kroatisch vertaald. ---

New-York - Het Arabisch en het Chinees zijn in de Verenigde Naties van officiële taal tot werktaal gepromoveerd. Kosten hieraan verbonden: ± 8.300.000 dollar per jaar voor het Arabisch en 1.050.000 dollar voor het Chinees... ---

Wenen - Op 17 januari heeft de Oostenrijkse televisie voor de derde en laatste keer een film over het Esperanto-onderwijs in Oostenrijk uitgezonden. ---

Brussel - Volgens een lijst gepubliceerd in het populaire tijdschrift „Heroldo de Esperanto", hebben dit jaar in Europa een tachtigtal Esperantocongressen plaats. ---

Washington - Na San Francisco heeft nu ook de goeverneur van de staat Washington de week van de internationale vriendschap officieel geproclameerd. Men zal zich herinneren dat deze week door Universala Esperanto-Asocio gelanceerd is. ---

Domburg - Op zaterdag 18 mei heeft in het Zeelandse stadje Domburg het tweede Zeeuwse Esperantocongres voor beginners plaats. Zie hierover ook informatie op blz. 8. ---

Praag - Een nieuw tijdschrift voor medici in het Esperanto: Medicinistaj Informoj. ---

Den Haag - De Nederlandse organisatie voor een federaal Europa geeft haar bulletin nu ook in het Esperanto uit. Een proefnummer is op het secretariaat verkrijgbaar: Alexanderstraat 2, NL-2005 Den Haag. ---

Genève - Ook de Europese Vereniging van Leraars heeft nu, naast een Engelse en een Franse versie, een Esperanto-orgaan. Voor proefnummers, informatie e.d.: Europa Centro de Kulturo, 122 rue de Lausanne, CH-1202 Genève, Zwitserland. ---

Dar es Salaam - President Nyerere van Tanzania verklaarde onlangs het volgende: „Een van de voornaamste en belangrijkste redenen waarom er in de geschiedenis van Tanzania nooit onlusten of staatsgrepen zijn geweest, in tegenstelling tot al onze buurlanden, is dat we in het hele land over één gemeenschappelijke taal beschikken die de dialoog mogelijk maakt."---

Esperanto-Panorama, een uitgave van de Belgische Esperantofederatie.

Abonnementen: voor leden gratis
niet-leden 25 fr. op prk. nr. 4493 86 van onze penningmeester, R. Balleux, Oude Donklaan 83, 2100 Deurne.

GROEPSLEVEN ★ VIVO DE LA GRUPOJ

ANTWERPSE ESPERANTOGROEP „LA VERDA STELO" v.z.w.

Voorzitter: J.Haazen, Kijkuitstraat 17, 2180 Kalmthout. Tel. 66 73 61.
Bijeenkomsten: vrijdags om 20.15 u. stipt in zaal "Capitole", Gemeentestraat 15, Antwerpen (1ste verdieping). Toegang vrij voor alle geïnteresseerden.

3/5 - "Audio-kwis" gepresenteerd door de heer H. Boljau jr.

5/5 (zondag) - Geleide wandeling in de omgeving van Wildert o.l.v. de heer R. de Roover. Vertrek om 10.00 u. aan het stationnetje van Wildert (trein Antwerpen C.S.: 9.27 u.; Antwerpen O.S.: 9.31 u.) - Om 14.30 u. kan u bij de groep aansluiten bij de Kiekenhoeve (bij station Essen / trein Antwerpen C.S.: 13.26 u.; Antwerpen O.S. : 13.30 u.).

10/5 - "Reisindrukken uit Oostenrijk", spreekbeurt met lichtbeelden gepresenteerd door de hr. H. Boljau sr.

17/5 - Verscheidene leden dragen voor uit eigen werk, o.a. de heren H. de Roover, J. Haazen, E. Paesmans.

24/5 - Klavecimbelconcert door de Joegoslavische Ranka Pancer. Details hierover volgen.

31/5 - Jeugdavond met films, voorgesteld door de heer H. Boljau.

2/6 (zondag) - Géén geleide wandeling (zie 9/6).

7/6 - "Fabeloj por plenkreskuloj el propra verkaro" door de heer R. de Roover.

9/6 (zondag) - Geleid bezoek aan het Broek van Blaasveld o.l.v. de hr. W. Dillen. Bijeenkomst om 10 u.op parkeerterrein 1 (zie kaart!) aan de Broekstraat: als men komt van de richting Willebroek of de richting Mechelen rijdt men tot in Blaasveld aan de kerk. Die van Mechelen rijden rechts en daarna de eerste straat links; die van Willebroek (Antwerpen) links en daarna nogmaals de eerste straat links. Dan in de Broekstr. tot het parkeerterrein rechts. Ook om 14.30 u. verzameling op dezelfde plaats.

14/6 - Documentaire films aangeboden door de heer R. van Eynde.

21/6 - "Fotograferen op reis". Nuttige fototips voor wie klaar staat om op reis te vertrekken, door de heer P. Peeraerts.

28/6 - Geleide avondwandeling door oud-Antwerpen o.l.v. de heer E. Paesmans. Vertrek om 19.45 u. voor de ingang van de St.-Willebrordkerk (Kerkstraat). Mis deze jaarlijkse attractie niet!

Lidmaatschap: 200 fr. op prk. 726 54 van "La Verda Stelo", Antwerpen.

BLANKENBERGSE ESPERANTOGROEP

Voorzitter: F. Couwenberg, Koninginnelaan 14, 8370 Blankenberge.
Correspondentie-adres: A.Marmenout, Koninginnelaan 14, 8370 Blankenberge.
Bijeenkomsten: 's woensdags om 20 u. bij de voorzitter.
Lidmaatschap: 200 fr. op prk. 50 6210 van Mej.M.van Mullem, Blankenberge.

BRUGSE ESPERANTOVERENIGING „PACO KAJ JUSTECO"

Voorzitter: F. Roose, St.-Klaradreef 59, 8000 Brugge.
Vergaderingen: donderdags om 20 u.
Lidmaatschap: 200 fr. op prk. 9939 49 van Mevr. Maertens, Brugge 4.

BRUGSE ESPERANTOGROEP

Voorzitter: C. Poupeye, Filips de Goedelaan 18, 8000 Brugge.
Vergaderingen: 's woensdags om 20 u. in Strijdershuis, Hallestraat 14.
Lidmaatschap: 200 fr. op prk. 4835 33 van Bruĝa Grupo Esperantista.

GENTSE ESPERANTOCLUB

Correspondentie-adres: A.van de Velde, Belgradostraat 43, 9000 Gent.
Lidmaatschap: 200 fr. op prk. 4769 82 van A. van de Velde, Gent.

KALMTHOUTSE ESPERANTOGROEP „LA ERIKEJO"

Voorzitter: W. de Smet, Hertendreef 12, 2180 Kalmthout. Tel. 66 99 49.
Bijeenkomsten: de laatste woensdag van de maand in "Govio", Dorpsstr. 1.

18/5 (zaterdag) - Gezamenlijke reis naar Domburg. Zie hieronder.

29/5 - Optreden van de Joegoslavische klavecimbelspeelster Ranka Pancer, ingericht m.m.v. het Davidsfonds, in zaal Trefpunt (Heide) om 20 u.

26/6 - Gezamenlijke avondwandeling door de Kalmthoutse Heide. Start om 20 u. voor zaal Govio, Dorpsstraat 1. Iedereen is welkom!

KORTRIJKSE ESPERANTOGROEP

Correspondentie-adres: C.Vanbiervliet, Oudenaardesteenweg 158, Kortrijk.

LEUVENSE ESPERANTOVERENIGING

Voorzitter: J. Michiels, Diestsevest 56, 3000 Leuven.
Bijeenkomsten: bij de voorzitter - programma niet tijdig ontvangen.

ESPERANTOJEUGDGROEP ST.-KRUIS

Leider: Dirk Iserentant.
Lidmaatschap: 75 fr. op prk. 10364 89 van Guido Maertens, St.-Kruis.

Twee interessante activiteiten in Nederland...

- Op 4 en 5 mei heeft in het Nederlandse plaatsje Lunteren een weekeinde voor beginnende Esperantisten plaats. Het programma bestaat uit algemene culturele programma's, wandelingen en Esperantolessen door buitenlandse gasten, nl. H. Behrmann (Esperanto Programita Duitsland) P. Peeraerts (Esperanto Programita Vlaanderen/Nederland) en H. Sonnabend (voorzitter Esperantoleraars). Totale onkosten 25 gulden. Informatie op het redactieadres.
- Op zaterdag 18 mei heeft in Dormburg een ontmoeting plaats van de Zeeuwse Esperantovereniging. Ook dit programma richt zich speciaal tot beginnelingen. U krijgt er o.a. een spreekbeurt, een poppentheater en wandelingen. Prijs zonder maaltijden: 5 gulden. Inlichtingen bij "La Erikejo", Kijkuitstraat 17, 2180 Kalmthout. T.66 73 61.